

A TILTAKOZÁSON TÚL – TÍZ ÁLLÍTÁS A KÉMÉNYRŐL

avagy
zárójelentés jellegű összefoglaló
az

OLAJGYÁRI KÉMÉNY és KÖRNYEZETE

zártkörű ötletpályázathoz

A Széchenyi István Egyetem Épülettervezési Tanszék és a Győr-Moson-Sopron Megyei Építész Kamara által kiírt tervpályázatra 10 darab pályamű érkezett be a kiírásban meghatározott határidőig.

A pályaművek bírálata 2017. április 7-én zajlott, az építész Műteremházban (Széchenyi István Egyetem Épülettervezési Tanszék).

A bírálaton a Bíráló Bizottság minden tagja megjelent.

A Bizottság a beérkezett terveket sorszámokkal látta el, a zárójelentés a továbbiakban a sorszámok alapján hivatkozik a beérkezett pályaművekre.

1. számú pályamű

Készítők: Beiermeiszter Tamás, Élő József, Fodróczy József, Jóna László, Ladányi Gábor, Tóth Gergő

2. számú pályamű

Készítők: Benkő Diána, Háklár Barbara, Horváth Virág, Fátrai Júlia, Mátis Teodóra, Soós Adrienn, Tátrai Ádám

3. számú pályamű

Készítők: Cseh András, Csikár Ottó, Frühwald Evelin, Pócza Krisztina, Rendi András Mihály, Victor Pérez Sánchez, Virginia Martinez Navarro

4. számú pályamű

Csíkszentmihályi Péter, Lajtosné Spéder Hajnalka, Molnár Melinda, Ubrankovics Judit

5. számú pályamű

Benyusovics Dalma, Berbik Ferenc, Buchinger Péter, Golda János, Somlói-Péter Barnabás

6. számú pályamű

Bodrossy Attila, Doma László, Farkas Fanni, Kóczán Klaudia, Molnár Zsolt, Salacz Ádám, Spánicz Dorina

7. számú pályamű

Grádingер Dóra, Nagy Fanni, Pethő László, Reiner Éva, Simon László

8. számú pályamű

Bach Péter, Eredics Éva, Horváth Ágnes, Joó Tamás, Maráz Veronika

9. számú pályamű

Barna Izabella, Brassányi Tímea, Czigány Tamás, Csörgő Gábor, Vojtek Rita

10. számú pályamű

Bálint Eszter, Csuzi Barbara, Geyer Dorottya, Nagy András, Nagy Viktória, Schmidt Edina, Zentai Fruzsina

A Bíráló Bizottság megállapította, hogy a beérkezett pályaművek megfelelnek a kiírás alaki és tartalmi követelményeinek.

Szemelvények a tervekről a Bíráló Bizottság tagjai által megfogalmazott véleményekből:

1. számú pályamű

„A kéményre szervezett belső sétánnyal kettévágott beépítési struktúra jó megoldás. A homlokzatok túlságosan mozgalmasak. Ez különösen zavaró a sarokháznál, ahol a kéményre rátelepedő szintek élősködő viselkedést sugallnak. A lakásszám alacsony.”

„A kéményt a melléállított épülettömeg még hangsúlyosabbá teszi, kiemeli. Az épület és a kémény viszonya léptékhelyes, arányos. A tömegformálás azonban túlzó, túljátszott.”

„ A tervet egészében a kettősség jellemzi. A kéményhez való viszony egyszerre izgalmas és problematikus, az azt megtámasztva óvó/parazitaként kiszipolyozó épület saját alapképletéhez képest is túlbonyolított. A beépítés racionális, de kissé széteső. A felállított funkcionális modell értékes, de a megvalósítása nem meggyőző.”

„A beépítés jó ritmusú, ugyanakkor talán túlzó magasságú. A Bercsényi liget felőli "szalagszerű épülettömeg megfelelő átmenetet képezhetne a környező alacsonyabb beépítés és a tervezett nagyobb tömegek között, azonban a megfogalmazása kissé zaklatott. A kéményre "rátekeredő" épület izgalmas építészeti megoldás, de túl mozgalmas. Az egész épületegyüttesről elmondható, hogy kissé "túlmozgásos". Az épület jó funkcionális összetételű, gazdaságos.”

2. számú pályamű

„A koncepció bátor, de több problémát is felvet. A hatalmas park (bár önmagában szép gesztus) indokolatlan bővület a Bercsényi liget mellett, és a nemrég épült túldimenzionált lakóegyüttest is főszereplővé teszi. A kémény mellé magas házakat építeni veszélyes dolog, a kémény eddig megkérdőjelezhetetlen magassága idézőjelbe kerül. Városszerkezeti szempontból nézve kérdéses, hogy a városnak pont ezen a helyén indokolható-e magasház.”

„A kémény azonos erejű társakat kap. A térbeli kompozíció, a két magasház és a kéménytest arányai kedvezőtlenek. A kémény jelszerű, ikonikus szerepe gyengül.”

„Erős, vitára ingerlő állítás a terv, a felkiáltójel jellegű tömegalakítás kérdőjelek sokaságát szüli. A koncepció lényege, a magasházak megjelenése a területen nehezen indokolható, tömegük rivalizál a kéménnyel. A Bercsényi liget mellett túldimenzionálnak tűnő zöldfelület pozicionálása bántón „kihúzza” az Olimpia Sétány épületének monumentális homlokzatát a ligetig.”

„A beépítési koncepció előnyei egyben hátrányai is. Előnye, hogy nagy zöldfelületet biztosít, ugyanakkor vitatható, hogy a Bercsényi liget zöldfelülete mellett szükséges-e további ilyen méretű zöldfelület kialakítása. Előnye, hogy nagy, szabad tereket eredményez, vitatható ugyanakkor, hogy a megépült lakóegyüttes túlzó méretű épülettömegét nem igyekszik megosztani. Előnye, hogy vertikális tornyokkal egészíti ki a magányos kémény magas tömegét, ugyanakkor vitatható, hogy a környezet beépítése, szerkezete, városképe ezt indokolja-e. Jól ellenpontozza a megépült lakóépület vízszintes nagy tömegét a magasságával, ugyanakkor nem reagál a környezetére.”

3. számú pályamű

„Ez a terv adja a legelőremutatóbb koncepciót a városi lakásforma megújítására. Kellően sűrű, ám nem magas, és nem lakótelep szerű a beépítési javaslat. Egyszerre ad ökológiailag alaposan végiggondolt megoldást, és a régi gyárra emlékeztető formákat. Az olajgyári kéményt ez a terv illeszti a legszerveesebb módon a beépítési koncepcióba: nem kimódoltan, s a legkézenfekvőbb funkcióval. A kidolgozás mélységében és a tálalás minőségét illetően is a legjobb terv.”

„A téglatömbökből és üvegházból épített gyártelepszerű struktúra telitalálat. Utal az egykori léptékre, miközben tagoltsága jó arányú épületeket és tereket hoz létre. A fűvészkert koncepció kapcsolódni tud a korábbi Növényolajgyárhoz. Az egész együttest összefogó árnyékolórendszer kortárs megjelenést ad. Ez a terv hozza a legmagasabb lakásszámot és bruttó szintterületet, ami kedvező beruházási helyzetet teremt, és mindennek ellenére nem zsúfolt a térstruktúra. A koncepció gyenge pontja az üvegház költsége és szabályozhatósága. Ha kivesszük belőle az üveget, és a struktúra inkább árnyékolórendszerrel válik, az reálisabb irány.”

„A kémény erőteljes jelként uralja az épületegyüttest. A javasolt beépítés arányos szomszédság, az összemetsződések kedvezően befolyásolják a látványt, melyben a kémény egyértelműen meghatározó elem.”

„A terv fő erénye, hogy miközben jó arányú épületekkel operál, a beépítési mód, az épületek megjelenése visszaidézi az ipari múltat, természetessé és magától értetődővé téve ezáltal a kémény jelenlétét, meglétét, eközben ad egy olyan, egyébként a mában megkérdőjelezhető gazdaságosságú többletet is, amit a természet és az épített környezet kapcsolatának lehetősége jelent. Friss építészeti, városépítészeti gondolatokat tartalmaz még akkor is, ha kicsi az esély, hogy ebben a formában 2017-ben, Győrben, az adott befektetői struktúrában megvalósítható lenne. Pedig jó lenne....”

A tervet a Bíráló Bizottság díjazásban részesíti.

4. számú pályamű

„A rendkívül alulméretezett beépítés nem csak irreális, de furcsa, kitett, kiszolgáltatott helyzetbe hozza a nagy területen lötyögő kicsi házakat. Az elfordított koordináta-rendszer csak fokozza a zavart. Az egykor kiszolgáló funkciót ellátó kémény túlságosan is meg van ünnepeelve, ez nincs arányban az ide szervezhető programok számával és léptékével.”

„A kéményttest főszerepet kap. Előretolt, kiemelt helyzete természetellenes. Az arányok jelentősen torzulnak, az új beépítés alárendelt szerepet játszik.”

„Az átlós szerkesztésben rejlő grafikai izgalom sem tudja feledtetni a zavart, melyet a már-már villaszerűen kicsiny épületek érezhetnek a környezethez, a léptékhez és a hétköznapi racionalitáshoz való viszonyuk miatt. A látszólag központi szerepbe kerülő

kémény valójában elhagyatottan álldogál.”

„Az épület tömegformálása esetleges, az új koordináta tengely felvétele nehezen indokolható. A beépítés gazdaságtalan, kevés új építészeti gondolatot hordoz. A kémény szerepe kissé túldimenzionált, nem értelmezhető a kapcsolata a beépítéssel.”

5. számú pályamű

„A városi lakásformák megújítása szempontjából az egyik legelőremutatóbb terv. Intenzív, ám nem magas beépítést javasol, kellően tagolt külső városi terekkel. Az olajgyári kémény szervesen illeszkedik a beépítés koncepciójába. A terv kidolgozása alapos, a tálalás minősége hagy maga után kívánnivalót.”

„A beépítési struktúra szép. A manzárd jellegű tömegformálás nem szerencsés, olyan, mintha csak a területnövelés lett volna a célja. A homlokzatburkolat a nézetrajzokon szép, a látványterveken a megjelenítése kevésbé sikerült. A fém teraszrendszer érdekes gondolat, kár, hogy a látványképeken nem jelenik meg.”

„A kéményttest önálló, középre állított, az épületstruktúrából kiszakított elemként jelenik meg. Magányos, központi elemként nehezen értelmezhető, látványa természetellenes.”

„A beépítés emberléptékű, kellemes térarányú belső tereket, zöldfelületeket tartalmaz. A környező épületek léptékével alapterületileg megegyező épülettömegek alkalmazása helyenként már-már elaprózottnak tűnik, különösen a nagyobb magasságra tekintettel. Az épületek manzárd tetős tömege nehezen indokolható. A kémény egyszerűen csak van, az egyik udvar része, ilyen formán előnye a nem túldimenzionáltság.”

6. számú pályamű

„A városias lakóházformák megújítása terén előremutató koncepciót ad a terv az alacsony és sűrű beépítéssel. Épületformái és terei azonban kevésbé városiasak, inkább a lakótelepekre emlékeztetnek. Az olajgyári kémény megfelelő térbeli pozícióba kerül a sétány gyújtópontjában, jó lett volna, ha ezzel összefüggésben hasznos funkciót is kapott volna. A terv kidolgozása alapos, rajzi tálalása még érlelhető lett volna.”

„A gyártelepszerű beépítés kicsit sűrű, de még működőképes, a Bercsényi-liget felőli pontszerű házsorral szépen fellazul. A kémény szervesen illeszkedik a telephez. Az építészeti megjelenés vegyes eredményt hozott, a konzolos erkélyrendszer érdekes téri helyzeteket tud teremteni, a pontházak döntött síkjai viszont zavaróak. A látványterv agresszív vörös színezése nem tett jót a mértéktartó épületstruktúrájának.”

„A kémény a kompozíció természetes eleme. Pontosan pozicionált. Kapcsolata az új épületekkel intenzív, ugyanakkor arányos. Az ismerős kapcsolódás jó stílusérzetre, erős koncepcióalkotásra vall.”

„A beépítés nagyon intenzív, a megépült lakóegyüttes melletti területen már-már túl intenzív. Az épülettömegek nagysága, hosszúsága vitatható. A Bercsényi liget felőli pontházazs fellazítás jó építészeti gondolat, azonban az épületek konkrét megformálása bizonytalan. A terv egyik fő erénye a kémény szerepének és súlyának jó meghatározása.”

7. számú pályamű

„A városi lakóházforma megújítása szempontjából egyike az előremutató terveknek. Megfelelően sűrű, mégis otthonos, gyereknevelésre alkalmas tereket teremt, bár a gyalogos utcái néhol túlságosan szűknek bizonyulnak, s kellemetlen átlátásokat

eredményeznek. Az olajgyári kémény méltó térbeli pozíciót és szellemes, jövőbe mutató rendeltetést kap. Kidolgozását tekintve alapos és szép munka”

„A Gulliver elé épített Liliput erős kontrasztot ad, érezni benne a - környezetéhez képest monumentális épülettel szemben érzett - dühöt. A téglaváros anyaghasználatával integrálja a kéményt. A XX-század eleji munkástelepekre emlékeztető struktúra határozott világot teremt. Egyetlen helyen bizonytalanodik el, a kéménynek túl nagy teret hagy, a kémény mögé tett mozgó fedett tér sem tudja megfogni a léptéket.”

„A mobil épületrész sokat segít a térbeli megjelenésben. A lehetőség, ami a kémény és a térfalak közötti távolságot „beállíthatóvá” teszi, nagy mértékben oldja a szigorúan szerkesztett beépítés látványát.”

„A beépítési mód, a tömegformálás, az anyaghasználat jól visszaidézi a korábbi ipari múltat. Ugyanakkor az intenzív beépítés és az előnyként említett anyaghasználat esetenként kissé szigorú tereket eredményez. A kémény kissé magányosan áll a sűrű beépítéshez képest nagyon tűnő téren, amin részben segít a mozgatható tetős, változó funkciójú környezet. Értéke az egységes megjelenés, a környezettől ugyan eltérő, de határozott építészeti karakter.”

A tervet a Bíráló Bizottság díjazásban részesíti.

8. számú pályamű

„A városi lakásformák, lakóházak megújítása terén nem hoz feltétlen új megoldásokat a terv. Megoldásai kissé elnagyoltak, formálisak, és nem eredményeznek igazán városias tereket. Az olajgyári kéményt kissé kényszeredett helyzetbe hozza a beépítés „főtere”, és újszerű rendeltetést sem rendel hozzá.”

„A helyszínrajzon ábrázolt négy keret nagyvonalú felvetés. A keretes piactér, és a kerettel körülvelt kémény önmagában szép téri helyzet a sarkon. Ugyanakkor a lakótömbök keretessége elbizonytalanodik a tömegformálásban, a hármas lakótömb lineáris kialakítása sematikus beépítést eredményez. Így a lakóépületek és a piactér között nem alakul ki szerves építészeti viszony, mintha két különböző időszakban épültek volna.”

„A kémény, a körülépítettségnek köszönhetően beágyazódik a városias, a tömbök egymásmellettségére alapozott struktúrába. A lepény épület és a kémény erős kontrasztja kiemeli a komponálás lényegi szabályát.”

„Az átnézeti helyszínrajz intenzitása, keretezése többet sugall, mint amennyit a terv valójában megvalósít. A szűken mért zöldfelület, a földszinti parkolók bizonytalanná teszik a tömbök közti udvarok sétány jellegét. A kémény körüli lepényépület jó építészeti gondolat, ugyanakkor léptékét tekintve vitatható a helyzete a lakóépületekhez és a kéményhez képest.”

9. számú pályamű

„A városi lakóházformák megújítása terén az egyik legprogresszívebb terv. A sakktáblás elrendezés klimatikus és térformálási szempontból is előremutató, még ha nem is feltétlenül külsőfolyosós házakkal. Az olajgyári kémény szellemesen illeszkedik a beépítés rendszerébe, ügyesen ellenpontozza annak homogenitását. Funkcionális javaslatuk is helyénvaló. A terv kidolgozottsága igényes, kár, hogy lakásalaprajzokra nem futotta már.”

„A pepita beépítési struktúra feszesen kitölti az L-alakú területet, jó léptékű épületeket

és jó arányú tereket hozva létre. A lakóházak megjelenése letisztult és vidám. A kémény kiharapása a lakóépületből markáns elvi gesztus, kérdés, hogy ez a fricska a valóságban nem váltana-e ki pont ellentétes hatást, mint egy meg nem értett ironikus poén.”

„A kémény, beleharapva az új építésű lakóépületbe, egyedi kompozíciót eredményez. A „testközelség”, a rendhagyó téri kapcsolatok (a beharapás, a bezáródó, de kapumotívumával feltáruló részlet) megnyugtató alap egy arányos, jó ízű téri világ megépítéséhez.”

„A terv erénye a szigorú, kemény, ugyanakkor emberléptékű, mozgalmas beépítés, izgalmas átlátásokkal, térkapcsolatokkal. Külön kiemelendő a kémény beillesztése a koncepcióba, valamint a Simor püspök tér felé vezető tengely kapuátvezetése. A beépítés erős választ ad arra, hogy van a megépült épülethez képest más, izgalmasabb, sűrű de szellős megoldás is sok lakás elhelyezésére a területen.”

A tervet a Bíráló Bizottság díjazásban részesíti.

10. számú pályamű

„A lépcsőzós tömegalakítás a tengerparti szállodákra emlékeztet, nem helyénvaló viselkedés. A kéményt esetlegesen veszi körül a három lakóépület. Az egyik túlságosan is közel kerül hozzá, de ez a közelség nem izgalmas viszonyt eredményez, hanem egymást zavarják.”

„A „túlmozgásos” alapszövetbe önkényesen foglal helyet a kéményttest. Méreteit kihasználva sem válik a térbeli alakzat átgondolttá, arányossá, természetessé.”

„A terv önmagával beszélget, megoldásai monológok, nem kezdeményez párbeszédet sem a kéménnyel, sem a környezettel. E felállás szétfolyást és esetlegességet eredményez, a terv pozitívumai (pl. ökológikus szemlélet) is háttérbe szorulnak vagy visszajára fordulnak (pl. turbina megfogalmazása).”

„A beépítés vitatható eleme a kifordított szerkesztési rendszer, a nagy, összefüggő épülettömeg alkalmazása. Az ipari jelleg hangsúlyozása a sheed tető visszaidézése korlátozott mértékben sikerült. A kémény bevonása a koncepcióba mind funkcionálisan, mind megjelenését tekintve hagy némi kívánnivalót maga után. A terv erénye a környezettudatosságra törekvés, a megújuló energiák alkalmazásának igénye.”

A pályaművek értékelése alapján a Bíráló Bizottság a pályázatot eredményesnek tartja. Megítélése szerint a pályaművek igazolták, hogy létezik olyan környezethasznosítási javaslat, beépítési javaslat, amelyben a kémény megtalálja helyét a városrész átalakuló struktúrájában, integrálódva annak téri és városszöveti rendszerébe. A pályázók azt is bizonyították, hogy a kémény megtartása, integrálása mellett olyan olyan beépítések tervezhetőek, melyek kihasználva a területre jelenleg is érvényes szabályozási paramétereket, beruházási szempontból is gazdaságosak, s nem utolsósorban a városi lakásforma megújítására is alkalmasak lehetnek.

A fentiek alapján a Bíráló Bizottság a rendelkezésre álló teljes összeg díjként való kiadásáról döntött, első, második és harmadik díjban részesülő pályamű megnevezésével. A döntést a Bizottság a tervek közös értékelése után, egyetértésben, a végső sorrendet minden tag aláírásával is hitelesítve hozta meg.

A tervpályázat végeredménye:

1. díjban és 200.000,-Ft pénzdíjban részesül a 3. sorszámú pályamű.

Készítők: Cseh András, Csikár Ottó, Frühwald Evelin, Pócza Krisztina, Rendi András Mihály, Victor Pérez Sánchez, Virginia Martinez Navarro

2. díjban és 150.000,-Ft pénzdíjban részesül a 7. sorszámú pályamű.

Grádingер Dóra, Nagy Fanni, Pethő László, Reiner Éva, Simon László

3. díjban és 100.000,-Ft pénzdíjban részesül a 9. sorszámú pályamű.

Barna Izabella, Brassányi Tímea, Czigány Tamás, Csörgő Gábor, Vojtek Rita

A Bíráló Bizottság Győr Város Polgármesterének, és illetékes testületeinek figyelmébe ajánlja a beérkezett pályaműveket a terület és a kémény további sorsával kapcsolatos döntések meghozatalában.

Győr, 2017.04.07.

Ekler Dezső, Tutervai Mátyás, Révi Zsolt, Karácsony Tamás, Hőnich Richárd, dr, Veöres András, Katona István építészek, a Bíráló Bizottság tagjai